

álláspont egy irodalmi csoport nézetének igazolása, sőt felsőbbrendűségének bizonyítéka akar lenni. Vaszkó Popa és Miodrag Pavlovics öt-öt verse mellett Szlavko Vukosavljevic öt, Szvetislav Mándics és Dragosláv Grbics négynégy verse nem jelenthet mást. Eltávolodnánk tárgyunktól, ha most az első két és az utóbbi három költő értékelésére térnénk ki; a nevek eleget mondanak. Arról pedig kár szót ejteni, hogy Popa és Pavlovics költészetéből Palavesztra, érthető okokból, nem azokat a verseket válogatta ki, amelyek a modern jugoszláv költészetnek ezt a két nagyságát méltón képviselhetnék.

Palavesztra törekvése nem valósult meg. A könyvből kimaradt Davicsó, Vuicsó stb., valamint a most felnövő új költőnemzedék alkotásai, tehát az igazi új szerb költészet reprezentánsainak egy csoportja.

Az Antológia Naplójában írja Palavesztra, hogy azokat a verseket válogatta ki, amelyek „egész háborúutáni nemzedékünk, fiataljaink nézeteit és érzéseit fejezik ki”. Ebben rejlik legnagyobb tévedése, ebben az elfogultságban, egyoldalú igényességben.

Lector

HARCOS KRITIKA

Stanislav Simić: Jezik i pjesnik. A Horvát Írók Egyesületének kiadása, Zágráb, 1955

Három évvel ezelőtt ismertem meg Sztaniszláv Simićet, ezt a heves, hadonászva magyarázó, támadókedvű embert, s most, amíg nemrég megjelent könyvét — Nyelv és költő — olvasom, magam előtt látom őt, kiabálva, tiltakozva. Ilyen a könyve is. Első kritikái írásai a harmincas években jelentek meg, s munkáját ma is folytatja. Különös ember Simić, a nagy horvát költő, A. B. Simićs testvére, és különös kritikái is. Nyugtalan, az igazság megalkuvás nélküli, lázas keresése jellemzik. Az igazi művészetet a nyelvben látja, a nyelv felhasználásában. Ezért küzd olyan kitartóan és olyan élesen a nyelvromlás, illetve a nyelvrontás ellen, ezért követeli a nyelv tisztaságát, ápolását, művelését. De ott van minden kritikájában, minden tanulmányában a szabadság vágya, mert Simićs sohasem feledkezik meg az emberi létnek erről az alapvető feltételéről: amikor kellett, felemelte szavát a konzervatív horvát költők és a faszizmus tömeggyilkos módszerei ellen.

A két háború között és a felszabadulás után a horvát irodalom értékeit (és értéktelenségeit)

figyeli, harcol az új, haladó eszmék terjedéséért és győzelméért; merészen, kíméletlenül állítja pellengérré az irodalomban jelentkező politikai reakciót, kispolgáriságot és tehetségtelenséget. Simićs nem ismeri a hátrálást, ő az újabb horvát irodalom bátor, harcos kritikusa.

Sokan elvethetik Simićs nézeteit — ő valószínűleg szereti is, ha ellenkeznek vele, — de nem lehet szótlannul — az elismerés szava nélkül — elmenni műve mellett, amely Vrázától és Demeterától Marjánovicson és A. G. Matoson át Krlezsáig a horvát kritikai irodalom legjobb hagyományait fejleszti tovább, az új társadalmi körülmények között. „A vita az irodalom édesanyja” — írja egy essayjében. Pontos megállapításain, irodalmi értékelésein túl, ennek a könyvnek épp az lesz a legnagyobb érdeme, ha arra serkenti az irodalom hivatott munkásait, hogy alaposan, meggondolva vitázzanak a művészet kérdéseiről, amelyeket Simićs ebben a könyvben felvetett és a maga módján tárgyalt.

Lector